

Pad enklave i masovna pogubljenja u ljeto 1995. godine

- U operaciji "Krivaja '95", Vojska Republike Srpske (VRS) je po naređenju Radovana Karadžića preuzela kontrolu nad Srebrenicom 11. 7. 1995. godine. Operacija je bila dio šireg plana za uklanjanje bošnjačkog stanovništva iz enklava Srebrenica i Žepa, izloženog u dokumentu "Direktiva 7".

- Nakon zauzimanja grada, hiljade stanovnika potražile su utočište u bazi UN-a u Potočarima, nedaleko od Srebrenice. Između 10.000 i 15.000 muškaraca, civila i pripadnika Armije Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH) nije otišlo u Potočare i formiralo je oko deset kilometara dugu kolonu koja je kroz šume krenula prema Tuzli, odnosno prema teritoriji pod kontrolom ARBiH.

- VRS je 12. jula preuzela kontrolu nad Potočarima i počela odvajati muškarce i dječake. Istog dana, potpukovnik Drinskog korpusa VRS Vujadin Popović saopštio je pomoćniku komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove Bratunačke brigade Momiru Nikoliću da će u narednim danima hiljade žena i djece biti uklonjene iz Potočara, a da će vojno sposobni muškarci biti odvojeni, privremeno zadržani u Bratuncu i potom pogubljeni. Komandant Glavnog štaba VRS Ratko Mladić je stanovnicima enklave u Potočarima obećao da im se neće dogoditi ništa loše.

- Prve masovne egzekucije muškaraca i dječaka odvojenih u Potočarima počele su 13. jula. Zarobljeni muškarci iz kolone koja je krenula prema Tuzli pritvoreni su na nekoliko lokacija.

- Masovne egzekucije muškaraca i dječaka trajale su od sredine jula do početka augusta 1995. godine. Izvršene su na nekoliko lokacija, uglavnom na području opština Bratunac i Zvornik. Pogubljenje jedne grupe zarobljenika zabilježeno je kamerom.

- U septembru i oktobru 1995. godine, VRS je, u saradnji s lokalnim vlastima, iskopala tijela iz masovnih grobnica i premjestila ih u sekundarne masovne grobnice na drugim lokacijama u pokušaju prikrivanja dokaza o masovnim pogubljenjima. Tijela iz nekih ovih grobnica premještena su u tercijarne grobnice.

Istrage, dokazi i presude

- Zločini u Srebrenici okvalifikovani su kao genocid u presudama Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, Međunarodnog suda pravde i Suda Bosne i Hercegovine.

- Za zločine u Srebrenici do sada je osuđeno 50 osoba. Od 20 presuda Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju za zločine u Srebrenici, sedam uključuje presude za genocid.

- Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju ustanovio je van razumne sumnje da je VRS u Srebrenici u ljeto 1995. godine ubila između 7.000 i 8.000 muškaraca i dječaka, većinom u masovnim pogubljenima. Ova ubistva bila su rezultat isplanirane i koordinisane operacije, a ne impulsivni zločin.

- Sud je utvrdio da ti zločini predstavljaju genocid, a tu pravnu kvalifikaciju utemeljio je na dokazima da je VRS sistematski pogubila hiljade muškaraca i prisilno premjestila oko 25.000 žena, staraca i djece s ciljem da dovede do nestanka Bošnjaka na području Srebrenice. Namjera o uništenju bošnjačke zajednice u Srebrenici ogledala se i u činjenici da su uništeni i bošnjački domovi i centralna džamija.

- Sudski postupci u Haagu u prosjeku su trajali četiri godine. U predmetu "Popović i ostali", koji je bio jedan od najvećih predmeta u vezi s genocidom u Srebrenici, saslušano je 315 svjedoka i prezentovano je 5.300 materijalnih dokaza. Na suđenju bivšem komandantu za obavještajno-bezbjednosne poslove Glavnog štaba VRS Zdravku Tolimiru, koji je osuđen za genocid, saslušano je više od 180 svjedoka i prezentovano je više od 3.500 materijalnih dokaza.

- Predsjednik Međunarodnog mehanizma za krivične sudove (MMKS) Theodor Meron je 2021. godine kazao da su činjenice utvrđene u Haagu "toliko blizu pojmu naučno utvrđenog stanja koliko je to ljudski moguće", dodavši da su kvalifikaciju zločina u Srebrenici potvrdile 34 sudije iz 29 zemalja na pet kontinenata.

**Više činjenica
o genocidu u Srebrenici
potražite ovdje:**

"Srebrenica: Hronologija jednog genocida",

hronološki prikaz na stranici
Međunarodnog rezidualnog mehanizma
za krivične sudove

Sudski utvrđene

"Činjenice o Srebrenici"

na stranici Međunarodnog krivičnog suda
za bivšu Jugoslaviju

Razobličavanje institucionalnih manipulacija u članku

**"BIRN Fact Check: Izvještaj o stradanjima u Srebrenici
u suprotnosti sa sudski utvrđenim činjenicama"**

(Haris Rovčanin, Detektor)

"Prebunking" analiza Raskrinkavanja

**"Rasvjetljavanje: Šta su činjenice
o genocidu u Srebrenici"**